

Maria Arnal

“Diskurtso baten bidez azaldu ezin dena komunikatzeko balio du musikak”

Gezurra badirudi ere, ez dira urte asko itzultzaile lana utzi eta kantatzen ikastea erabaki zuela. Marcel Bagés eta bere gitarra lagun, *45 cerebros y un corazón* LP txalotu bezain saritua kaleratu zuen iaz. Bira etengabean ari dira geroztik. Leioan eskaini duten kontzertuaren aurretik elkartu gara solasaldirako.

Lander Arretxea Bereziartua

@larretxea

ARGAZKIAK: DANI BLANCO

Marcel Bagés soinu probak egiten utzita etorri da hitzordua jarrita genuen tokira Maria Arnal abeslari kataluniarra. Nekatuta dagoela esan digu, baina elkar-rrizketa hasi orduko, bizi-bizi nabaritu dugu guk. Ez da badaezpada isilik gertatzen den horietakoa.

Memoria da disko osoa lotzen duen harrietako bat, baina hala ere, azpimarratu izan duzu ez dela memoria historikoari buruzko lana.

Musika tradizionalari ikuspegi nostalgiko eta erromantikotik begiratzen zaio askotan. Guk ez dugu horretan geratu nahi izan. Fonoteka digitalizatutako artxiboekin eta landa-grabaketekin egin dugu lan, baina museotik atera nahi izan ditugu abesti horiek, gaur egunera, eta batez ere, gurera ekarrita, erabilgarriak izan daitezten. Ezaugarri bereziko abestiak dira, egile indibidualik gabeak, eta horrek baimendu digu nahi beste moldatu eta egokitzea. Egin ditugun abesti guztietan badago memoriara gaur egunetik hurbiltzeko modu konplexu eta pertsonal bat. Hori oso argi adierazten

du diskoaren izenburuak berak: “45 burmuin eta bihotz bat”. Duela hiru urte hobi batean momifikatuta aurkitu zituzten gorpuez hitz egiten du. Baina guretzat, horretaz hitz egitea ez da memoria historikoa lantzea, orainaldiari kritikoki begiratzea baizik.

Ez da ohikoa gai horri heltzea...

Badago Trantsizio garaitik datorren kontakizun bat dioena zauriei utzi behar zaiela ixten, ez dela atzera begiratu behar... Horren guztiaren ondorioa dira Europako alderdirik ustelena gobernuan egotea, gaur egungo zentsura, eskubide-urraketak... Eta okerrena da, orokortzen eta normalizatzen ari direla urraketa horiek. Halako gaiez ez hitz egitea, edo musikatik kanpoko gaietan ez busti nahi izatea ez dator bat gure proiektuarekin. Gure lana edo proposamena ez da abesti zerrenda baten interpretazioa soilik. Guretzat, orainaldia ulertzeko begirada zabal-tzen duen zerbait da musika. Diskurtso baten bidez azaldu ezin direnak komunikatzeko balio du.

*Marcel Bagés
eta Maria Arnal
momentu onean
daude: argitaratu
duten lehenbiziko
diskoarekin ezusteko
oihartzuna lortu dute.*

Zentsura aipatu duzu. Horrek auto-zentsura ere badakar hainbat artistarengan. Zuen kasuan ordea, ez dirudi hala denik. Proiektu musikalaren aitzakian, toki askorik izaten ez duten gaiak eraman dituzue hedabideetara.

Nik asko errespetatzen dut sortzaile bakoitzaren hautua; egin dezala norberak nahi duena. Baina hori esanda, ni bide honetan kokatzen naiz, musikari eta artista gisa nire interesa hori delako: kontzeptu eta emozio batzuen bidez eragitea, posible den neurrian, errealitatea eraldatzeko. Ahaztu egiten bazaigu ere, errealitatea denon artean eraikitzen dugu.

Nostalgikoek garai bateko protesta abeslarien oinordekotzat hartu zaituztete. Eroso zaude horrekin?

Protesta-abestien etiketa jarri digute, bai, baina uste dut aurreiritzietan oinarritutako etiketa horiek ez dutela mesederik egiten. Oso pentsamendu mugatzailea dago etiketen premia horren atzean. Askoz interesgarriagoa eta aberasgarriagoa da deskribapen horien mugetan aritzea, errealitatea konplexua eta irekia delako. Ikuspegi kritiko batekin egindako musika mendebaldeko momentu historiko jakin batekin lotzen da; espainiar estatuko "protesta" abestiak, adibidez, Trantsizioarekin lotzen dira, kantautoreekin, gitarrarekin... Baina gaur egun, hip-hop-ak adibidez, antzeko funtzioa du: orainari begiratzeko dio modu kritikoan, eta zalantzan jartzen ditu botere egiturak eta pribilegioak. Ez nuke esango ikuspegi kritiko batetik egindako musika desagertu denik, beste forma batzuk hartu dituela baizik.

Niño de Elche musikariak sorkuntzaren indar eraldatzailea edukietan baino, egiteko moduetan dagoela aldarrikatzen du. Bat zatoz?

Bai, noski. Feminismotik ikasi dugu pertsonala eta intimoa dena ere eraldaketa espazioa dela. Gure proiektuaren oinarrian zaintza dago. Ez bagenu elkar zainduko, daukagun talde txikiarekin eta hain bira luzearekin, ez litzake jasangarria izango. Egiteko moduetan ere ahalegintzen gara beti zintzotasunez jokatzeko, ezkutuko kalkulurik gabe. Kontraesanezi ere ez diegu beldurrik: proiektua asko hazi da eta gure bizitza eraldatu du, ez gaude hasi ginen leku be-

rean. Saihestezina da momentu batzuetan ikustea gauza batzuk ez datozela bat hasieran egiten zenuenarekin, baina horregatik da garrantzitsua zure buruarekin eta besteekin zintzoa izatea.

Asko galdetzen dizuete kontraesanengatik, halako proposamen batek arrakasta izatea susmagarria balitz bezala...

Purutasuna ez da existitzen. Guk landu dugun musika tradizionala bera ere gauza askoren nahasketa da. Bizitza errealean ere joko horretan gabilta, elementu askoren arteko orekan, Europarrak gara, zuriak, pribilegioz josiak... Kontraesanak gurekin izan ditugu abiapuntutik bertatik. Garrantzitsuak eta zintzoak iruditzen zaizkigun gauzak esaten ditugu. Zenbat eta jende gehiagok konektatu horrekin, orduan eta hobeto.

Jendea ez da duen indarraz ohar-tzen. Hala dio zuen abestietako batek.

Joan Brossa-ren poema bat da, esaldi hori behin eta berriz errepikatuz hasten dena. Asko gustatzen zait esaldia, eta ez soilik ikuspegi kolektibotik begiratuta, baita indibidualetik ere. Denok dugu gure barruan gu geu boikotatu eta ahultzen duen ahots bat. Niño de Elchekek dioen moduan, barruan dudak kapitalistaren kontra borrokatzen dut nik. Norberak bere buruarengan konfiantza izatea garrantzitsua da, konfiantza hori kolektibora ere eraman ahal izateko. Zuzenekoetan, inflexio puntua izaten da abestia hau.

Maila pertsonalean, afizioa zena ofizio bihurtu duzu, eta gauza asko aldatuko zituen horrek. Oraintxe sista bat egiteko premia aipatu diguzu, baina hemen egon behar, elkarrizketa egiten...

Askoz ere interesgarriagoa iruditzen zait elkarrizketa sista egitea baino. Benetan sinestezina da gertatu zaiguna, oso zorioneko eta esker oneko sentitzen naiz, etengabeko salbuespen egoera batean banengo bezala. Zaila da horrelako zerbait gertatzea. Lagun asko ditut, neskak gehienak, sekulako talentua dutenak eta etengabe beren buruari balioa kentzen diotenak. Ni itzultzaile lanetan nembile-

nean ere ez nuen uste ondo abesten nuenik, eta begira non nagoen orain. Nahi nuke nire bide honek balio izatea haientzat ere, ikus dezaten posible izan daitekeela. Nahikoa boikotatzen gaituzte bestela ere, ez dezagun guk gure burua boikotatu.

Zer da *Compartir Dóna Gustet*, eta zenbateko eragina izan du zuengan?

Kolektibo bat da, ahozko tradizioko musika eta sareko lizentzia libreak lotu dituen hainbat proiekturen bidez. Bertan lanean aritu nintzen ni, hedabideekin harremana eta komunikazioa jorratzen. Kolektiboa bultzatzen duen pertsona Marc Sempere da, eta berak jarri gintuen Marcel eta biok harremanetan. Proba egin genuen, eta gaur arte iritsi gara batera. Eragin handia izan du, beraz. Asko ikasi genuen bertan *Creative Commons* lizentziaz, eta gure lanak ere lizentzia horrekin

eman ditugu argitara.

Denbora asko da bira hasi zenutela. Bazuze sortzeko tarterik?

Zaila da, baina ezinbestekoa. Birak urtebete iraun behar zuen, baina izan duen arrakasta ikusita, luzatu behar izan dugu. Baina ez genuen sentitu nahi aspaldi sortutako zerbait errepikatzen ari ginenik. Horregatik birpentsatu dugu zuzenekoak, orain egiteko gogoia dugunaren antza handiagoa izan dezan.

Bigarren diskoari begira bide berriak urratzeko asmoa omen duzue.

Gure prozesua eta lan guztia batzen duena esperimintatzeko grina da. Hasieran horretarako abiapuntua landa grabaketak izan ziren, besteak beste abesti horiekin hasi nintzelako ni kantuan ikasten. Bide hori asko landu dugu, eta guran dago nolabait. Baina aldi berean, hogeita hamar urte inguru ditugu, musika asko entzuten dugu eta badugu beste bide batzuk lantzeko gogoia ere. Zerbait elektronikoagoa nahi dugu egin, baina beti ere soinu eta oinarri horiek gure instrumentu propioekin sortuz. Horretan gabilta orain. ■

» “Guretzat, hobietatik ateratzen dituzten gorpuez hitz egitea ez da memoria historikoa lantzea, orainaldiari kritikoki begiratzea baizik”

» “Ikuspegi kritiko batetik egindako musika ez da desagertu, beste forma batzuk hartu ditu”

» “Purutasuna ez da existitzen eta guk kontraesanak gurekin izan ditugu abiapuntutik”